

Bryssel 18.10.2023
COM(2023) 642 final

2023/0371 (COD)

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS

asetuksen (EU) 2018/1806 muuttamisesta keskeyttämismekanismin tarkistamisen osalta

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN TAUSTA

• Ehdotuksen perustelut ja tavoitteet

Viisumivapaa matkustaminen tuo merkittäviä etuja sekä EU:lle että sen kumppanimaille eri puolilla maailmaa. Se sujuvoittaa matkustamista ja on tärkeä väline ihmisten välisten yhteyksien, matkailun, talouden kehittämisen ja kulttuurivaihdon edistämisessä. EU:lla on tällä hetkellä käytössä viisumivapausjärjestelmä 60 kolmannen maan kanssa.¹ Järjestelmän perusteella näiden maiden kansalaiset voivat matkustaa Schengen-alueelle ilman viisumia enintään 90 päivän lyhytaikaista oleskelua varten minkä tahansa 180 päivän jakson aikana. EU:n viisumivapauspolitiikka perustuu viisumien vastavuoroisuuden periaatteeseen.

Viisumivapaus tuo molempien osapuolten kansalaisille keskeisiä etuja ja lujittaa EU:n ja sen kumppaneiden välisiä suhteita. Se hyödyttää matkustus- ja matkailualaa, jonka osuus oli OECD:n arvioiden mukaan noin 7 prosenttia maailmanlaajuisesta viennistä vuonna 2019² ja noin 4,4 prosenttia OECD-maiden BKT:stä³. Viisumivapaus edistää myös kulttuurivaihtoa ja akateemisia vaihtoja. Lisäksi sillä tuetaan diplomaattisia suhteita ja kansainvälistä yhteistyötä, mikä lisää poliittista vuorovaikutusta esimerkiksi kauppa- ja talousyhteistyön, turvallisuuden, innovoinnin ja teknologian osa-alueilla.

EU:n ja sen ulkopuolisten viisumivapauden piiriin kuuluvien maiden välillä matkusti vuonna 2019 yhteensä 364,8 miljoonaa henkilöä. Määrä kasvoi vuoteen 2018 verrattuna 7 prosenttia.⁴

Komission valvoessa EU:n viisumivapausjärjestelmiä ja antaessa muun muassa viisumivapauden keskeyttämismekanismien mukaisia kertomuksia⁵ on kuitenkin käynyt ilmi, että viisumivapaus voi aiheuttaa myös huomattavia muuttoliikkeeseen ja turvallisuuteen liittyviä haasteita.

¹ Maat luetellaan luettelon vahvistamisesta kolmansista maista, joiden kansalaisilla on oltava viisumi ulkorajoja ylittäessään, ja niistä kolmansista maista, joiden kansalaisia tämä vaatimus ei koske, 14 päivänä marraskuuta 2018 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/1806, EUVL L 303, 28.11.2018, s. 39, liitteessä II. Tämän lisäksi viisumivapauden piiriin kuuluvat kaksi Kiinan erityishallintoaluetta (Hongkong ja Macao) ja yksi alueviranomaisen, jota vähintään yksi EU:n jäsenvaltio ei tunnusta valtioksi (Taiwan), sekä viimeistään 1. tammikuuta 2024 Kosovo*.

² Vuosi 2019 on viimeinen edustava viitevuosi ennen covid-19-pandemiasta johtuneita matkustusrajoituksia.

³ https://www.oecd.org/cfe/tourism/Safe-and-seamless-travel-and-improved-traveller-experience-OECDReport-for-the-G20-TWG_merged.pdf

⁴ EU:n ulkopuolisista viisumivapauden piiriin kuuluvista maista saapuneiden matkustajien viisi yleisintä matkakohdetta EU:ssa olivat vuonna 2019 Espanja (61,1 miljoonaa), Ranska (54,7 miljoonaa), Italia (51,1 miljoonaa), Saksa (49,2 miljoonaa) ja Kreikka (25,8 miljoonaa).

⁵ Asetuksen (EU) 2018/1806 8 artiklan 4 kohdassa edellytetään komission valvovan sitä, että ne kolmannet maat, joiden kansalaiset on unionin ja kyseisen kolmannen maan kesken käydyin viisumivapautta koskevan vuoropuhelun seurauksena vapautettu viisumipakosta heidän matkustaessaan jäsenvaltioiden alueelle, noudattavat jatkuvasti 1 artiklaan perustuvia erityisiä vaatimuksia, joita on käytetty viisumivapauden asianmukaisuuden arvioimiseen. Tätä varten komissio on antanut vuodesta 2017 alkaen viisi viisumivapauden keskeyttämismekanismien mukaista kertomusta, jotka kattavat viisumivapauden saaneet Länsi-Balkanin kumppanimaat (Albania, Bosnia ja Hertsegovina, Montenegro, Pohjois-Makedonia ja Serbia) ja itäisen kumppanuuden maat (Georgia, Moldova ja Ukraina). Lisäksi komissio valvoo säännöllisesti muiden kolmansien maiden kanssa sovitut viisumivapausjärjestelmiä sitä silmällä pitäen, että se voi käynnistää keskeyttämismekanismien omasta aloitteestaan asetuksen (EU) 2018/1806 8 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

Viisumivapaus voi lisätä laitonta muuttoliikettä, kun ilman viisumia matkustavat ylittävät sallitun oleskeluajan tai viisumivapaiden kolmansien maiden kansalaiset tekevät runsaasti turvapaikkahakemuksia, joiden hyväksymisaste on alhainen (perusteettomat turvapaikkahakemukset). Lisäksi joissakin tapauksissa viisumisäännösten riittämätön yhdenmukaistaminen EU:n viisumipolitiikan kanssa voi johtaa siihen, että viisumivapaasta maasta muodostuu EU:hun laittomasti tulevien kauttakulkukeskus.

Kun lisäksi kolmannet maat, joiden kansalaisilla on viisumivapaa pääsy EU:hun, toteuttavat sijoittajien kansalaisuusjärjestelyjä, seurauksena voi olla jäsenvaltioiden yleiseen järjestykseen tai sisäiseen turvallisuuteen kohdistuvia riskejä tai uhkia, joihin kuuluu myös järjestäytyneen rikollisuuden soluttautumiseen, rahanpesuun, veronkiertoon ja korruptioon liittyviä riskejä tai uhkia. Sijoittajien kansalaisuusjärjestelyillä pyritään houkuttelemaan sijoituksia myöntämällä kolmansista maista tuleville sijoittajille kyseisen maan kansalaisuus oikeudet löyhemmin ehdoin kuin tavanomaisessa kansalaisuuden myöntämismenettelyssä.⁶ Jos kolmansien maiden kansalaiset, jotka muutoin kuuluisivat EU:n viisumipakon piiriin, saavat tällaisten järjestelyjen ansiosta EU:n viisumivapauden piiriin kuuluvan maan kansalaisuuden, he voivat käyttää näitä järjestelyjä ohittaakseen tavanomaisen lyhytaikaista oleskelua EU:ssa koskevan viisumimenettelyn ja sen sisältämän muuttoon ja turvallisuuteen liittyvien riskien arvioinnin.

Viimeaikaiset geopoliittiset tapahtumat ovat vaikuttaneet voimakkaasti jäsenvaltioiden turvallisuuteen ja ulkorajoihin ja osoittaneet, että ulkomainen sekaantuminen voi uhata vakavalla tavalla jäsenvaltioiden turvallisuutta. Eurooppa-neuvosto antoi lokakuussa 2021 päätelmät⁷, joissa se kehotti komissiota esittämään muutoksia EU:n oikeudelliseen kehykseen, jotta voidaan varmistaa asianmukainen reagointi hybridihyökkäyksiin. Viisumivapauden keskeyttämismekanismi olisi osa EU:n välineistöä, jolla voidaan vastata hybridiuhkiiin, kuten valtion tukemaan muuttajien välineellistämiseen.

Keskeyttämismekanismi on asetuksessa (EU) 2018/1806⁸ käyttöön otettu suojatoimi viisumivapauden väärinkäyttöä vastaan. Mekanismi mahdollistaa viisumivapauden tilapäisen keskeyttämisen, jos laitton muuttoliike tai turvallisuusriskit lisääntyvät äkillisesti ja merkittävästi. Laittoman muuttoliikkeen aiheuttamien haasteiden lisääntymisen ja EU:n turvallisuuteen kohdistuvien uhkien vuoksi on kuitenkin käynyt selväksi, että tätä mekanismia on vahvistettava ja parannettava.

Komission puheenjohtaja Ursula von der Leyen ehdotti 20. maaliskuuta 2023 kirjeessään Eurooppa-neuvostolle, että komissio seuraa aiempaa tehokkaammin viisumipolitiikan yhdenmukaistamista EU:n politiikan kanssa ja esittää kattavan kertomuksen, jolla osaltaan valmistellaan viisumivapauden keskeyttämismekanismiin muuttamista koskevaa lainsäädäntöehdotusta. Tämän johdosta komissio antoi 30. toukokuuta 2023 EU:n viisumivapausjärjestelmien valvonnasta tiedonannon⁹, jossa mainittiin kuulemismenettely. Tiedonannossa tarkasteltiin EU:n viisumivapausjärjestelmien toimintaa ja määritettiin laittomaan muuttoliikkeeseen ja turvallisuuteen liittyvät suurimmat haasteet.

⁶ Komission kertomus Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Sijoittajien kansalaisuus- ja oleskeluoikeusjärjestelyt Euroopan unionissa (COM(2019) 12 final).

⁷ Eurooppa-neuvoston kokous (21. ja 22. lokakuuta 2021) – Päätelmät.

⁸ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/1806, annettu 14 päivänä marraskuuta 2018, luettelon vahvistamisesta kolmansista maista, joiden kansalaisilla on oltava viisumi ulkorajoja ylittäessään, ja niistä kolmansista maista, joiden kansalaisia tämä vaatimus ei koske, EUVL L 303, 28.11.2018, s. 39.

⁹ COM(2023) 297 final.

Jotta voitaisiin vastata tuloksellisesti niihin moninaisiin haasteisiin, joita viisumivapaasta matkustamisesta aiheutuu jatkuvasti muuttuvassa geopoliittisessa tilanteessa, ja ottaen huomioon Euroopan parlamentin, jäsenvaltioiden ja muiden sidosryhmien kuuleminen, tämän ehdotuksen tarkoituksena on mukauttaa keskeyttämismekanismeja tällaisten haasteiden johdosta siten, että muutetaan asetuksen (EU) 2018/1806 8 artiklan asiaankuuluvia säännöksiä.

Viisumivapauden keskeyttämismekanismi

Asetuksessa (EU) 2018/1806 säädetään täydestä yhdenmukaistamisesta niiden kolmansien maiden suhteen, joiden kansalaisilla on oltava viisumi jäsenvaltioiden ulkorajoja ylittäessään, jäljempänä myös 'viisumipakko', ja niiden kolmansien maiden suhteen, joiden kansalaisia tämä vaatimus ei koske. Siinä säädetään myös mahdollisuudesta keskeyttää viisumivapaus tilapäisesti, jäljempänä 'keskeyttämismekanismi'.

Tämä keskeyttämismekanismi otettiin käyttöön vuonna 2013¹⁰, ja sen päätarkoituksena on mahdollistaa viisumivapauden tilapäinen keskeyttäminen, jos laitton muuttoliike lisääntyy äkillisesti ja merkittävästi. Mekanismia tarkistettiin vuonna 2017¹¹ siten, että jäsenvaltioille tehtiin helpommaksi ilmoittaa mahdolliseen keskeyttämiseen johtavista olosuhteista ja komissiolle annettiin valtuudet käynnistää mekanismi omasta aloitteestaan.

Tällä hetkellä keskeyttämismekanismi voidaan asetuksen (EU) 2018/1806 8 artiklan 2, 3 ja 4 kohdan perusteella käynnistää seuraavissa tapauksissa:

- Tietyn kolmannen maan kansalaisten, joilta on eväty maahantulo tai joiden todetaan oleskelevan ilman oikeutta jäsenvaltion alueella, lukumäärä kasvaa merkittävästi (eli kasvu ylittää 50 prosentin kynnsarvon).
- Tietyn kolmannen maan kansalaisten tekemien turvapaikkahakemusten, joiden hyväksymisaste on alhainen, lukumäärä kasvaa merkittävästi (eli kasvu ylittää 50 prosentin kynnsarvon).
- Tietyn kolmannen maan kanssa tehtävä takaisinottoa koskeva yhteistyö vähenee.
- Jäsenvaltioiden yleiseen järjestykseen tai sisäiseen turvallisuuteen kohdistuu kasvava riski tai välitön uhka. Tähän sisältyy erityisesti tietyn kolmannen maan kansalaisiin liittyvien vakavien rikosten lukumäärän merkittävä kasvu.
- Kolmannet maat, jotka ovat saaneet viisumivapauden viisumivapautta koskevan vuoropuhelun seurauksena, jättävät noudattamatta viisumivapauden myöntämisen asianmukaisuuden arvioimiseen käytettyjä vaatimuksia.

Keskeyttämismenettelyn käynnistämiseksi komission on ilmoitettava asiasta Euroopan parlamentille ja neuvostolle joko jäsenvaltioiden ilmoituksen tarkastelun tai oman analyysinsä perusteella, minkä jälkeen se voi päättää toimien olevan tarpeen ja käynnistää mekanismin.

¹⁰ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1289/2013, annettu 11 päivänä joulukuuta 2013, luettelon vahvistamisesta kolmansista maista, joiden kansalaisilla on oltava viisumi ulkorajoja ylittäessään, ja niistä kolmansista maista, joiden kansalaisia tämä vaatimus ei koske, annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 539/2001 muuttamisesta, EUVL L 347, 20.12.2013, s. 74–80.

¹¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 2017/371, annettu 1 päivänä maaliskuuta 2017, luettelon vahvistamisesta niistä kolmansista maista, joiden kansalaisilla on oltava viisumi ulkorajoja ylittäessään, ja niistä kolmansista maista, joiden kansalaisia tämä vaatimus ei koske, annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 539/2001 muuttamisesta (keskeyttämismekanismien tarkistus), EUVL L 61, 8.3.2017, s. 1–6.

Keskeyttämismenettely käynnistyy automaattisesti, jos jäsenvaltioiden yksinkertainen enemmistö ilmoittaa komissiolle yhdestä tai useammasta edellä mainitusta olosuhteesta.

Keskeyttämismenettely koostuu kolmesta vaiheesta:

1. Viisumivapaus keskeytetään aluksi yhdeksäksi kuukaudeksi, ja siitä päätetään komission täytäntöönpanosäädöksellä. Komission olisi keskeyttämiskauden kuluessa aloitettava kyseisen kolmannen maan kanssa tehostettu vuoropuhelu kyseisten olosuhteiden korjaamiseksi.
2. Jos keskeyttämiseen johtaneet olosuhteet jatkuvat, keskeyttämistä olisi jatkettava delegoidulla säädöksellä 18 lisäkuukauden ajan.
3. Jos ratkaisua ei löydetä ennen toisen vaiheen päättymistä, komissio voi tavallista lainsäätämisyjärjestystä noudattaen ehdottaa viisumivapauden pysyvää lakkauttamista ja kyseisen kolmannen maan siirtämistä asetuksen (EU) 2018/1806 liitteestä II liitteeseen I.

• **Yhdenmukaisuus muiden alaa koskevien politiikkojen säännösten kanssa**

Asetuksessa (EU) 2018/1806 luetellaan kolmannet maat, joiden kansalaisilla on oltava viisumi jäsenvaltioiden ulkorajoja ylittäessään, ja kolmannet maat, joiden kansalaisia tämä vaatimus ei koske. Asetusta (EU) 2018/1806 sovelletaan kaikissa jäsenvaltioissa Irlantia lukuun ottamatta. Sitä sovelletaan myös Islannissa, Liechtensteinissa, Norjassa ja Sveitsissä. Asetus on osa EU:n yhteistä viisumipolitiikkaa sellaisen lyhytaikaisen oleskelun osalta, jonka kesto on enintään 90 päivää minkä tahansa 180 päivän jakson aikana.

Muutos on linjassa viisumi- ja rajapolitiikan alan viimeisimmän merkittävän kehityksen kanssa, jolla tähdätään Schengen-alueen turvallisuuden lujittamiseen:

- Hiljattain tarkistettu viisumitietojärjestelmää (VIS) koskeva asetus¹² mahdollistaa viisumihakijoiden taustan aiempaa perusteellisemmän tarkistamisen, minkä lisäksi sillä korjataan turvallisuustietojen puutteita parantamalla jäsenvaltioiden välistä tiedonvaihtoa sekä torjutaan tehokkaammin lapsikaappauksia ja lapsikauppaa alentamalla sormenjälkien alaikäisiltä ottamista koskevaa ikärajaa. Sen myötä viisumitietojärjestelmä laajennetaan koskemaan myös pitkäaikaisia viisumeja ja oleskelulupia.
- Euroopan matkustustieto- ja -lupajärjestelmä (ETIAS)¹³ on osa älykkäitä rajoja ja yhteentoimivuutta koskevaa kehystä. Sen myötä otetaan käyttöön sähköinen matkustuslupa kolmansien maiden kansalaisille, joilta ei vaadita viisumia.
- Rajanylitystietojärjestelmän (EES)¹⁴ myötä jokaisen Schengen-alueelle lyhytaikaista oleskelua varten saapuvan matkustajan edellytetään rekisteröivän maahantulonsa ja

¹² Asetus (EY) N:o 767/2008 viisumitietojärjestelmästä (VIS) ja lyhytaikaista oleskelua varten myönnettäviä viisumeja koskevasta jäsenvaltioiden välisestä tietojenvaihdosta (VIS-asetus).

¹³ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/1240, annettu 12 päivänä syyskuuta 2018, Euroopan matkustustieto- ja lupajärjestelmän (ETIAS) perustamisesta ja asetusten (EU) N:o 1077/2011, (EU) N:o 515/2014, (EU) 2016/399, (EU) 2016/1624 ja (EU) 2017/2226 muuttamisesta.

¹⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2017/2226, annettu 30 päivänä marraskuuta 2017, rajanylitystietojärjestelmän (EES) perustamisesta jäsenvaltioiden ulkorajat ylittävien kolmansien maiden kansalaisten maahantuloa, maastalähtöä ja pääsyn epäämistä koskevien tietojen rekisteröimiseksi ja edellytysten määrittämisestä pääsulle EES:n tietoihin lainvalvontatarkoituksissa

maastalähtönsä ulkorajojen ylityspaikoilla, jotta voidaan havaita sallitun oleskeluajan ylittäneet henkilöt.

- Toisen sukupolven Schengenin tietojärjestelmällä (SIS II) mahdollistetaan kansallisten rajavalvonta-, tulli- ja poliisiviranomaisten välinen tietojenvaihto ja varmistetaan, että ihmisten vapaa liikkuvuus EU:ssa voi toteutua turvallisessa ympäristössä.¹⁵

- **Yhdenmukaisuus unionin muiden politiikkojen kanssa**

Tämä aloite on yhdenmukainen EU:n muuttoliike-, rajaturvallisuus- ja turvallisuuspolitiikan kanssa, sillä sen päätavoitteena on torjua Schengen-alueeseen kohdistuvia turvallisuusriskejä ja laittoman muuttoliikkeen riskejä.

Keskeyttämismekanismin ehdotetulla tarkistuksella edistetään EU:n tavoitteita muuttoliikkeen ja turvallisuuden alalla, sillä sen avulla torjutaan mahdollisia viisumivapaaseen matkustamiseen liittyviä väärinkäytöksiä, jotka aiheuttavat jäsenvaltioille monia laittomaan muuttoliikkeeseen, yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen liittyviä riskejä.

Tämä aloite on yhdenmukainen EU:n ulkosuhdepolitiikan (myös ihmisoikeuksiin ja perusvapauksiin liittyvien näkökohtien) ja erityisesti sen laajentumisspolitiikan kanssa, kun kyse on viisumivapauden piiriin kuuluvista kolmansista maista, joilla on jäsenyysnäkyymiä.

2. OIKEUSPERUSTA, TOISSIJAISUUSPERIAATE JA SUHTEELLISUUSPERIAATE

- **Oikeusperusta**

Ehdotuksen oikeusperusta on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT-sopimus) 77 artiklan 2 kohdan a alakohta. Siinä unionille annetaan toimivalta kehittää toimenpiteitä, jotka koskevat viisumeja ja muita lyhytaikaisia oleskelulupia koskevaa yhteistä politiikkaa. Ehdotetulla muutosasetuksella kehitetään Schengenin säännöstöä.

- **Toissijaisuusperiaate (jaetun toimivallan osalta)**

Asetuksessa (EU) N:o 2018/1806 säädetty keskeyttämismekanismi on olennainen osa EU:n yhteistä viisumipolitiikkaa. Tämän mekanismin vahvistamista koskeva tavoite voidaan saavuttaa ainoastaan unionin tason toimilla eli muuttamalla kyseistä asetusta. Jäsenvaltiot eivät pysty saavuttamaan tavoitetta, jos ne toimivat yksittäin.

- **Suhteellisuusperiaate**

Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU-sopimus) 5 artiklan 4 kohdassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tietyn toimenpiteen luonne ja intensiteetti on sovitettava havaittuun ongelmaan. Kaikki tässä lainsäädäntöaloitteessa käsitellyt kysymykset edellyttävät EU:n tason lainsäädäntötoimia, joiden avulla jäsenvaltiot voivat ratkaista näitä ongelmia tuloksellisesti.

sekä Schengenin sopimuksen soveltamisesta tehdyn yleissopimuksen ja asetusten (EY) N:o 767/2008 ja (EU) N:o 1077/2011 muuttamisesta.

¹⁵ Asetus (EU) 2018/1860 Schengenin tietojärjestelmän käytöstä laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten palauttamiseksi, asetus (EU) 2018/1861 SIS-järjestelmän perustamisesta, toiminnasta ja käytöstä rajatarkastuksissa sekä Schengenin sopimuksen soveltamisesta tehdyn yleissopimuksen muuttamisesta, asetus (EU) 2018/1862 SIS-järjestelmän perustamisesta, toiminnasta ja käytöstä poliisiyhteistyössä ja rikosasioissa tehtävässä oikeudellisessa yhteistyössä.

Tämän ehdotuksen päätarkoituksena on kehittää keskeyttämismekanismeja siten, että sen avulla voidaan vastata nopeasti ja päättäväisesti uusiin viisumivapaista kolmansista maista lähtöisin oleviin laittoman muuttoliikkeen ja turvallisuuden alan haasteisiin ja torjua viisumivapaaseen matkustamiseen liittyviä väärinkäytöksiä.

Toisaalta keskeyttämismekanismeja olisi käytettävä jatkossakin viimesijaisena keinona, eikä sitä tulisi automatisoida millään tavalla. Kaikissa keskeyttämismekanismiin liittyvissä päätöksissä olisi edelleen otettava asianmukaisesti huomioon EU:n ja kyseisten kolmansien maiden väliset yleiset suhteet sekä yleinen poliittinen tilanne.

Ehdotetuilla muutoksilla ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen edellisissä kohdissa esitettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi.

- **Toimintatavan valinta**

Tämän ehdotuksen tavoitteet voidaan saavuttaa ainoastaan säädöksellä, jolla muutetaan nykyistä keskeyttämismekanismeja. Sen vuoksi tarvitaan asetus asetuksen (EU) 2018/1806 muuttamisesta.

3. JÄLKIARVIOINTIEN, SIDOSRYHMIEN KUULEMISTEN JA VAIKUTUSTEN ARVIOINTIEN TULOKSET

- **Jälkiarvioinnit/toimivuustarkastukset**

Asetuksella (EU) 2018/1806 perustettu keskeyttämismekanismi on käynnistetty kahdesti: ensimmäisen kerran toukokuussa 2019 sen jälkeen, kun yksi jäsenvaltio oli ilmoittanut erään viisumivapauden piiriin kuuluvan kolmannen maan kansalaisten tekemien perusteettomien turvapaikkahakemusten ja vakavien rikosten lisääntymisestä; toisen kerran vuonna 2022 komission tehtyä analyysin, joka johti erääseen kolmanteen maahan sovellettavan viisumivapauden tilapäiseen keskeyttämiseen, koska tämä toteutti sijoittajien kansalaisuusjärjestelyä, josta aiheutui jäsenvaltioiden sisäiseen turvallisuuteen ja yleiseen järjestykseen kohdistuvien riskien kasvaminen.

Erään jäsenvaltion komissiolle toukokuussa 2019 antama ilmoitus osoitti, että kynnysarvoja keskeyttämismekanismiin käynnistämiseksi ei saavutettu, vaikka kyseiseen jäsenvaltioon rekisteröityneiden viisumivapaan maan kansalaisten tekemien perusteettomien turvapaikkahakemusten ja vakavien rikosten lukumäärän raportoitiin kasvaneen. Komission arvioinnissa todettiin, että edellytykset mekanismin käynnistämiseksi eivät kyseisissä olosuhteissa täyttyneet, mutta useat jäsenvaltiot katsoivat neuvostossa käydyissä keskusteluissa, että kynnysarvoja olisi madallettava.

Kuten asetuksen (EU) 2018/1806 9 artiklan 2 kohdassa ja 10 artiklan 3 kohdassa edellytetään, komissio esitti vuonna 2021 kertomuksen keskeyttämismekanismiin tehokkuudesta ja delegoitujen säädösten käytöstä tämän mekanismin nojalla¹⁶. Kertomuksessa todettiin, että vaikka mekanismin käyttö ei ollut johtanut yhteenkään viisumivapauden keskeyttämiseen, sen olemassaolo oli kuitenkin saanut aikaan tärkeitä uudistuksia viisumivapauden piiriin kuuluvissa kolmansissa maissa muuttoliikkeen hallinnan, turvallisuuden, oikeusvaltioperiaatteen ja ihmisoikeuksien osa-alueilla.

¹⁶ Komission kertomus Euroopan parlamentille ja neuvostolle viisumivapauden keskeyttämismekanismiin tehokkuudesta ja delegoitujen säädösten käytöstä tämän mekanismin nojalla, COM(2021) 603 final.

Mekanismin käynnistäminen johti vuonna 2022 ensimmäistä kertaa kolmannen maan viisumivapauden keskeyttämiseen.¹⁷ Tämä kokemus toi käytännössä esiin mekanismin käynnistämiseen liittyvät vaikeudet, jotka johtuvat siihen kuuluvasta monimutkaisesta menettelystä. Lisäksi se havainnollisti jälleen kerran, että nykyisissä säännöissä edellytettujen kynnysarvojen saavuttaminen voi osoittautua vaikeaksi. Se haittaa kiireellisten toimien toteuttamista laittoman muuttoliikkeen ja viisumivapaasta matkustamisesta aiheutuvien turvallisuusriskien torjumiseksi.

- **Sidosryhmien kuuleminen**

Oikeus- ja sisäasioiden neuvosto keskusteli vuoden 2023 alkukuukausina puheenjohtajavaltio Ruotsin aloitteesta asetuksen (EU) 2018/1806 ja erityisesti viisumivapauden keskeyttämismekanismin mahdollisesta tarkistamisesta. Jäsenvaltiot kannattivat sitä laajasti. Syynä tähän oli se, että EU:hun Länsi-Balkanin reitin kautta suuntautuneiden laittomien rajanylitysten havaittiin lisääntyneen, mikä liittyi osittain siihen, etteivät Länsi-Balkanin kumppanimaat olleet yhdenmukaistaneet viisumipolitiikkaansa EU:n viisumipolitiikan kanssa. Tämä käynnisti pohdinnan siitä, olisiko keskeyttämismekanismia tarkistettava.

Komissio antoi 30. toukokuuta 2023 tiedonannon EU:n viisumivapausjärjestelmien valvonnasta, minkä jälkeen keskeyttämismekanismin tarkistamisesta keskusteltiin pysyvien edustajien komiteassa 31. toukokuuta 2023, oikeus- ja sisäasioiden neuvosten kokouksessa 1. kesäkuuta 2023 ja Schengen-neuvostossa 8. ja 9. kesäkuuta 2023. Jäsenvaltiot ilmaisivat vahvan tukensa keskeyttämismekanismin kynnysarvojen mukauttamiselle ja keskeyttämisperusteiden laajentamiselle, erityisesti siten, että lisäperusteiksi otettaisiin viisumipolitiikan yhdenmukaistaminen – erityisesti tapauksissa, joissa uhkana ovat muuttoliike- tai turvallisuusriskit – ja sijoittajien kansalaisuusjärjestelyt. Jäsenvaltiot suhtautuivat myönteisesti myös tiedonannossa esitettyyn tarkistettuun lähestymistapaan, joka koskee viisumivapauden piiriin kuuluvien kolmansien maiden seuranta- ja niistä raportointia.

Tiedonanto esitettiin 28. kesäkuuta 2023 myös Euroopan parlamentille (kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnalle). Keskustelun aikana valiokunnan jäsenet suhtautuivat myönteisesti komission aloitteeseen tarkistaa keskeyttämismekanismia, erityisesti siltä osin kun ehdotettiin viisumivapaiden kolmansien maiden toteuttamien sijoittajien kansalaisuusjärjestelyjen sisällyttämistä mekanismiin nimenomaisena keskeyttämisperusteena. Tämä oli vastaus Euroopan parlamentin kehotukseen, jonka se esitti 9. maaliskuuta 2022 antamassaan päätöslauselmassa ehdotuksista komissiolle sijoittajien kansalaisuus- ja oleskeluoikeusjärjestelyistä¹⁸. Päätöslauselmassa kehoitettiin komissiota muun muassa painostamaan kolmansia maita mahdollisimman voimakkaasti sen varmistamiseksi, että kolmannet maat, joilla on käytössä sijoittajien kansalaisuusjärjestelyjä ja jotka hyötyvät viisumivapaasta matkustamisesta asetuksen (EU) 2018/1806 liitteen II nojalla, lakkauttavat nämä järjestelyt. Lisäksi komissiota pyydettiin esittämään ehdotus asetuksen (EU) 2018/1806 8 artiklan muuttamiseksi siten, että siihen sisällytetään sijoittajien kansalaisuusjärjestelyjen toteuttaminen viisumivapauden keskeyttämisen perusteena.

Komissio on pyrkinyt ottamaan huomioon jäsenvaltioiden ja kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan jäsenten tärkeimmät ehdotukset siitä, miten tässä

¹⁷ Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2022/693, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2022, Vanuatun kansalaisia koskevan viisumivapauden tilapäisestä keskeyttämisestä, C(2022) 2309, EUVL L 129, 3.5.2022, s. 18–21.

¹⁸ Euroopan parlamentin päätöslauselma 9. maaliskuuta 2022 ehdotuksista komissiolle sijoittajien kansalaisuus- ja oleskeluoikeusjärjestelyistä (2021/2026(INL)).

ehdotuksessa voitaisiin tarkistaa keskeyttämismekanismeja ja vahvistaa seuranta- ja raportointivelvoitteita.

Komissio julkaisi elokuussa 2023 kannanottoesityksen¹⁹ kuullakseen suurta yleisöä ja muita asiasta kiinnostuneita sidosryhmiä mahdollisista tavoista parantaa keskeyttämismekanismeja komission ehdotuksen valmistelua varten. Kannanottoesitykseen saatiin 15 palautetta matkailu- ja liikennealan järjestöiltä, kansalaisjärjestöiltä ja kansalaisilta. Useimmissa näistä palautteista korostettiin, että keskeyttämismekanismien käytön on pysyttävä viimesijaisena keinona ilman automaattisuutta ja että keskeytyksen käyttöönotosta on tiedotettava matkustavalle yleisölle ja toimialalle hyvissä ajoin etukäteen ja selkeästi.

- **Vaikutustenarviointi**

Keskeyttämismekanismien tarkistamisella ei sinällään ole välittömiä taloudellisia, sosiaalisia tai ympäristövaikutuksia. Komission on arvioitava tietyn kolmannen maan kansalaisten viisumivapauden keskeyttämisen mahdollisia vaikutuksia yksityiskohtaisesti kussakin tapauksessa tarkastellessaan jäsenvaltion ilmoitusta ja ennen kuin se päättää, tarvitaanko toimenpiteitä. Sen vuoksi tämä ehdotus ei edellytä vaikutustenarviointia.

- **Perusoikeudet**

Ehdotuksella ei ole kielteisiä vaikutuksia perusoikeuksien suojeluun Euroopan unionissa.

4. TALOUSARVIOVAIKUTUKSET

Ehdotuksella ei ole vaikutuksia talousarvioon.

5. LISÄTIEDOT

- **Toteuttamissuunnitelmat, seuranta, arviointi ja raportointijärjestelyt**

Asetuksen (EU) 2018/1806 8 artiklan 4 kohdassa edellytetään jo nykyisellään, että niiden kolmansien maiden osalta, jotka on sisällytetty liitteeseen II viisumivapautta koskevan vuoropuhelun seurauksena, komissio arvioi seitsemän vuoden ajan kyseisen kolmannen maan viisumivapauden voimaantulosta viisumivapautta koskevien vaatimusten jatkuvaa noudattamista kaikilta osin ja antaa siitä kertomuksia.

Tämän seitsenvuotiskauden jälkeen näitä maita koskevien kertomusten antamista jatketaan, mutta se kohdennetaan erityisiin haasteisiin ja painopisteisiin. Komissio voi päättää antaa kertomuksia myös muista kuin EU:n naapurialueeseen kuuluvilla maantieteellisillä alueilla sijaitsevista viisumivapauden piiriin kuuluvista maista ja keskittyä maihin, joissa voi esiintyä ongelmia ja joiden kanssa saatetaan tarvita lisäyhteistyötä, jotta voidaan ratkaista täsmällisiä muuttoliike- ja/tai turvallisuushaasteita, joita voidaan arvioida keskeyttämismekanismien puitteissa.

- **Ehdotukseen sisältyvien säännösten yksityiskohtaiset selitykset**

Tällä ehdotuksella lujitetaan ja parannetaan useita keskeyttämismekanismien osatekijöitä, joista säädetään tällä hetkellä asetuksen (EU) 2018/1806 8 artiklassa. Ehdotetulla muutoksella korvataan 8 artikla uusilla 8–8 f artiklalla. Tarkistus sisältää useita asiasisältöä koskevia muutoksia:

¹⁹ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13910-EUn-viisumipolitiikka-viisumivapauden-keskeyttämismekanismien-tarkistaminen_fi

Uuden **8 artiklan 1 kohdassa määritellään tilapäisen keskeyttämisen mekanismi**. Sen mukaan keskeyttämismekanismi voidaan käynnistää jäsenvaltion komissiolle antaman ilmoituksen johdosta, tai komissio voi käynnistää sen oman analyysinsä perusteella. Jäsenvaltioiden ilmoitusmenettelystä säädetään 8 b artiklassa (se korvaa nykyiset 8 artiklan 2 kohdan säännökset), ja komission menettelystä keskeyttämismekanismiin käynnistämiseksi säädetään 8 c artiklassa (se korvaa nykyiset 8 artiklan 3 ja 4 kohdan säännökset).

Uudessa 8 artiklan 2 kohdassa selvennetään, että jos unionin ja liitteessä II mainitun kolmannen maan väliseen lyhytaikaista oleskelua koskevaan viisumivapaussopimukseen sisältyy määräyksiä erilaisista keskeyttämisperusteista tai -menettelyistä, olisi sovellettava kyseisiä määräyksiä asiaa koskevien asetuksen säännösten sijaan.

Ehdotuksen **8 a – 8 f artiklassa vahvistetaan keskeyttämisen edellytykset ja sitä koskeva menettely**. Ehdotuksen 8 a artiklassa vahvistetaan kaikki viisumivapauden keskeyttämisen perusteet ja kynnysarvot ja muutetaan niitä aiemmasta. Viisumivapauden keskeyttämisperusteisiin kuuluu laittoman muuttoliikkeen lisääntyminen, perusteettomien turvapaikkahakemusten määrän kasvu, takaisinottoa koskevan yhteistyön väheneminen ja muut takaisinottoa koskevan yhteistyön puuttumisen tilanteet, jotka tällä hetkellä luetellaan erikseen 8 artiklan 2 ja 3 kohdassa, sekä viisumivapautta koskevien kriteerien täyttymättä jääminen, josta säädetään tällä hetkellä 8 artiklan 4 kohdassa.

Nykyisten perusteiden lisäksi ehdotuksen 8 a artiklan 1 kohdan d alakohdassa yleistä järjestystä ja turvallisuutta koskevaa perustetta laajennetaan siten, että se kattaa nimenomaisesti **jäsenvaltioiden yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen kohdistuvat uhkat, jotka johtuvat hybridiuhkista**, kuten tilanteista, joissa jokin valtio tukee muuttajien välineellistämistä yhteiskunnan ja keskeisten instituutioiden horjuttamiseksi tai heikentämiseksi²⁰.

Ehdotuksen 8 a artiklan 1 kohdan e alakohdassa otetaan käyttöön uusi keskeyttämisperuste, joka koskee nimenomaisesti useiden liitteessä II mainittujen kolmansien maiden tällä hetkellä toteuttamia **sijoittajien kansalaisuusjärjestelyjä**. Kyseiset kolmannet maat mainostavat näitä järjestelmiä usein ”kultaisina passeina”, joiden nimenomaisena tarkoituksena on mahdollistaa viisumivapaa matkustaminen unioniin sellaisille kolmansien maiden kansalaisille, joilta muutoin vaadittaisiin viisumi. Tällaisista järjestelyistä hyötyvät saattavat pystyä ohittamaan tavanomaisen Schengen-viisumimenettelyn ja sen sisältämän yksilöllisen muuttoliike- ja turvallisuusriskien perusteellisen arvioinnin, sekä mahdollisesti välttämään rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämiseen tähtäävät toimenpiteet.²¹ Unioni kunnioittaa suvereenien valtioiden oikeutta päättää omista kansalaisuuden myöntämismenettelyistään, mutta viisumivapaata pääsyä unioniin ei tulisi käyttää välineenä, jonka avulla houkutellaan sijoituksia kansalaisuutta vastaan. Tämän ongelman ratkaisemiseksi EU:lla olisi oltava mahdollisuus keskeyttää viisumivapaus komission analyysin perusteella sellaisen kolmannen maan osalta, joka toteuttaa sijoittajien kansalaisuusjärjestelyä, jonka välityksellä kansalaisuus

²⁰ Määritelty yhteisessä tiedonannossa Euroopan parlamentille ja neuvostolle: *Yhteinen kehys hybridiuhkien torjumiseksi: Euroopan unionin toimet*, JOIN(2016) 18 final, ja yhteisessä tiedonannossa Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle sekä alueiden komitealle: *Vastaus valtion tukemaan muuttajien välineellistämiseen EU:n ulkorajoilla*, JOIN(2021) 32 final.

²¹ Komission kertomus Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Sijoittajien kansalaisuus- ja oleskeluoikeusjärjestelyt Euroopan unionissa, COM(2019) 12 final, s. 23.

myönnetään ennalta määrättyjä rahasummia tai sijoituksia vastaan ilman aitoa yhteyttä kyseiseen kolmanteen maahan.

Ehdotuksen 8 a artiklan 1 kohdan f alakohdassa otetaan käyttöön uusi keskeyttämisperuste sellaisten tapausten kattamiseksi, joissa liitteessä II mainitun **kolmannen maan viisumipolitiikan yhdenmukaistamatta jättäminen** unionin viisumipolitiikan kanssa voisi johtaa tilanteisiin, joissa muut kolmansien maiden kansalaiset kuin kyseisen kolmannen maan kansalaiset saapuvat laillisesti kyseisen kolmannen maan alueelle ja tulevat sen jälkeen laittomasti jäsenvaltioiden alueelle. Keskeyttämismekanismi olisi voitava käynnistää tällaisten laittoman muuttoliikkeen riskien ehkäisemiseksi erityisesti silloin, kun kyseinen kolmas maa on maantieteellisesti lähellä EU:ta.

Uutena osatekijänä 8 a artiklan 2 kohdassa esitetään **komissiolle** mahdollisuutta ottaa tapauskohtaisen arvioinnin perusteella **huomioon eri kynnysarvoja** päättäessään viisumivapauden keskeyttämisestä tapauksissa, joissa kyseisen kolmannen maan kansalaisiin liittyvät laitton muuttoliike, perusteettomat turvapaikkahakemukset tai vakava rikollisuus ovat lisääntyneet merkittävästi. Komission olisi erityisesti arvioitava, onko jäsenvaltioiden ilmoittamissa tapauksissa tai komission oman analyysin perusteella olemassa täsmällisiä olosuhteita, jotka oikeuttaisivat asetuksessa mainittuja kynnysarvoja matalampien tai korkeampien kynnysarvojen soveltamisen. Komission olisi arvioinnissaan otettava huomioon jäsenvaltion ulkorajojen laittomien ylitysten, perusteettomien turvapaikkahakemusten tai rikosten tosiasiallinen määrä, kyseisten jäsenvaltioiden lukumäärä ja koko sekä vaikutus niiden yleiseen muuttoliiketilanteeseen, niiden turvapaikkajärjestelmien toimintaan tai sisäiseen turvallisuuteen sekä toimet, joita kyseinen kolmas maa on toteuttanut tilanteen korjaamiseksi.

Ehdotuksen 8 b artiklassa säädetään **menettelystä ja edellytyksistä, joiden mukaisesti jäsenvaltio ilmoittaa komissiolle**, kun sen alueella ilmenee keskeytyksen perusteena olevia olosuhteita, sekä **menettelystä, jonka mukaisesti komissio tarkastelee tällaista ilmoitusta**. Jäsenvaltioiden ilmoituksista säädetään tällä hetkellä asetuksen (EU) 2018/1806 8 artiklan 2 kohdassa ja komission noudattamasta menettelystä 8 artiklan 5 kohdassa. Jäsenvaltioiden ilmoitusten soveltamisalaa ei muuteta, vaan se kattaa edelleen nykyiset keskeyttämisperusteet, jotka koskevat laittoman muuttoliikkeen tai perusteettomien turvapaikkahakemusten lisääntymistä, takaisinottoyhteistyön vähenemistä ja vakavien rikosten lisääntymistä. Ehdotettuja uusia keskeyttämisperusteita sovelletaan ainoastaan komission analyysin yhteydessä, josta säädetään 8 c artiklassa, mutta jäsenvaltiot voivat toimittaa komissiolle merkityksellisiä tietoja myös näistä lisäperusteista, vaikkakin 8 b artiklassa säädetyn virallisen ilmoitusmenettelyn ulkopuolella.

Lisäksi 8 b artiklassa **muutetaan viiteajanjaksoa niiden olosuhteiden olemassaolon määrittämiseksi**, jotka voivat johtaa keskeyttämiseen (sisältyy tällä hetkellä 8 artiklan 2 kohtaan). Viiteajanjaksoa muutetaan siten, että se kattaa *vähintään* kahden kuukauden jakson. Näin voitaisiin ottaa huomioon myös pidemmät viiteajanjaksot (esim. vuotuiset suuntaukset) eikä ainoastaan asianomaisten olosuhteiden äkillisiä muutoksia.

Ehdotuksen 8 c artiklassa säädetään **komission velvoitteesta seurata säännöllisesti keskeyttämisperusteiden olemassaoloa** kaikkien liitteessä II lueteltujen kolmansien maiden osalta sekä menettelystä keskeyttämismekanismiin käynnistämiseksi komission oman, keskeyttämisperusteiden olemassaoloa koskevan analyysin perusteella.

Ehdotuksen 8 d artiklassa esitetään **komission velvoitteet antaa kertomuksia** niiden maiden osalta, joiden kanssa on käyty viisumivapautta koskeva vuoropuhelu (nykyinen 8 artiklan 4 kohta), ja annetaan komissiolle mahdollisuus antaa kertomuksia kaikista liitteessä II luetelluista viisumivapaista maista joko omasta aloitteestaan tai Euroopan parlamentin tai neuvoston pyynnöstä.

Ehdotuksen 8 e artikla koskee keskeyttämismenettelyä, joista säädetään täytäntöönpanosäädöksin, ja 8 f artikla keskeyttämismenettelyä, josta säädetään delegoiduin säädöksin. Niistä säädetään tällä hetkellä 8 artiklan 6 kohdassa. Tätä menettelyä muutetaan **pidentämällä viisumivapauden tilapäisen keskeyttämisen kestoa yhdeksästä kuukaudesta 12 kuukauteen** (ensimmäinen vaihe) ja **18 kuukaudesta 24 kuukauteen** (toinen vaihe). Tarkoituksena on tehostaa keskeyttämismenettelyä ja antaa riittävästi aikaa käydä vuoropuhelua kyseisen kolmannen maan kanssa sekä antaa sille aikaa toteuttaa toimia keskeyttämiseen johtaneiden olosuhteiden korjaamiseksi.

Lisäksi 8 e artiklassa otetaan käyttöön **kiireellinen menettely**, jonka avulla komissio voi keskeyttää viisumivapauden välittömästi sovellettavalla täytäntöönpanosäädöksellä, jos se katsoo, että on olemassa erittäin kiireellisiä syitä, jotka edellyttävät ripeitä toimia, joita ei voida varmistaa tavanomaisessa menettelyssä. Menettelyä voidaan soveltaa erityisesti, jotta voidaan estää kolmansien maiden kansalaisten laitton joukoittainen maahantulo jäsenvaltioon sellaisen kolmannen maan alueelta, joka kuuluu EU:n viisumivapauden piiriin, tai vakava haitta jäsenvaltioiden yleiselle järjestykselle tai sisäiselle turvallisuudelle.

Kummassakin vaiheessa **keskeyttäminen voidaan lopettaa heti sen jälkeen, kun keskeyttämiseen johtaneet olosuhteet on korjattu**. Menettely viisumivapauden keskeyttämisen lopettamiseksi siinä tapauksessa, että keskeyttämiseen johtaneiden olosuhteiden olemassaolo lakkaa ennen tilapäisen keskeyttämisen kyseisen vaiheen päättymistä, vahvistetaan 8 e artiklan 4 kohdassa ja 8 f artiklan 5 kohdassa.

Koska 8 e artiklassa säädetään kiireellisestä menettelystä, myös 11 artiklaa muutetaan viittamaan vastaavaan menettelyyn, josta säädetään yleisistä säännöistä ja periaatteista, joiden mukaisesti jäsenvaltiot valvovat komission täytäntöönpanovallan käyttöä, annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 182/2011 8 artiklassa.

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS**asetuksen (EU) 2018/1806 muuttamisesta keskeyttämismekanismin tarkistamisen osalta**

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 77 artiklan 2 kohdan a alakohdan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen, kun esitys lainsäätämisjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

noudattavat tavallista lainsäätämisjärjestystä,

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2018/1806²² vahvistetaan luettelo kolmansista maista, joiden kansalaisilla on oltava viisumi jäsenvaltioiden ulkorajoja ylittäessään, ja niistä kolmansista maista, joiden kansalaisia tämä vaatimus ei koske, kun kyse on kokonaiskestoltaan enintään 90 päivän oleskelusta minkä tahansa 180 päivän jakson aikana.
- (2) Mekanismia, jolla asetuksen (EU) 2018/1806 liitteessä II lueteltujen kolmansien maiden kansalaisiin sovellettava viisumivapaus voidaan keskeyttää tilapäisesti, jäljempänä 'keskeyttämismekanismi', olisi vahvistettava, jotta unioni saisi käyttöönsä tehokkaammat suojatoimet torjumaan useammanlaisia laittomaan muuttoliikkeeseen sekä yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen liittyviä riskejä, joita aiheutuu kyseisessä liitteessä II luetelluista kolmansista maista, sekä viisumivapauden väärinkäyttöä, joka johtuu kyseisten kolmansien maiden toteuttamista sijoittajien kansalaisuusjärjestelyistä.
- (3) Keskeyttämismekanismin käyttöä olisi helpotettava laajentamalla keskeyttämisen mahdollisia perusteita, mukauttamalla asiaankuuluvia kynnysarvoja ja menettelyjä sekä lisäämällä komission seuranta- ja raportointivelvoitteita.
- (4) Unioni on tehnyt asetuksen (EU) 2018/1806 liitteessä II lueteltujen maiden kanssa useita lyhytaikaista oleskelua koskevia viisumivapaussopimuksia, joihin voi sisältyä erilaisia keskeyttämisperusteita tai erilaisia menettelyjä kuin keskeyttämismekanismissa, ja se voi tulevaisuudessa tehdä lisää kyseisiä sopimuksia. Koska unioni noudattaa kansainvälisiä sopimuksia ja näin ollen nämä sopimukset

²² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/1806, annettu 14 päivänä marraskuuta 2018, luettelon vahvistamisesta kolmansista maista, joiden kansalaisilla on oltava viisumi ulkorajoja ylittäessään, ja niistä kolmansista maista, joiden kansalaisia tämä vaatimus ei koske (EUVL L 303, 28.11.2018, s. 39).

sitovat sitä, kyseisissä sopimuksissa vahvistettuja asiaankuuluvia määräyksiä olisi sovellettava keskeyttämismekanismin asiaankuuluvien säännösten sijaan.

- (5) Eurooppa-neuvosto kehotti 22 päivänä lokakuuta 2021 antamissaan päätelmissä komissiota esittämään mahdollisia tarvittavia muutoksia unionin oikeudelliseen kehykseen ja konkreettisia toimenpiteitä, joilla varmistetaan välitön ja asianmukainen vastaus hybridiuhkiin unionin lainsäädännön ja kansainvälisten velvoitteiden mukaisesti. Sen vuoksi keskeyttämismekanismi olisi voitava käynnistää, jos hybridiuhkista, kuten valtion tukemasta muuttajien välineellistämisestä yhteiskunnan ja keskeisten instituutioiden horjuttamiseksi tai heikentämiseksi, aiheutuu riskejä tai uhkia jäsenvaltioiden yleiselle järjestykselle tai sisäiselle turvallisuudelle.
- (6) Asetuksen (EU) 2018/1806 liitteessä II lueteltujen kolmansien maiden toteuttamat sijoittajien kansalaisuusjärjestelyt mahdollistavat muutoin viisumipakon piiriin kuuluvien kolmansien maiden kansalaisille viisumivapaan matkustamisen unioniin. Sijoittajien kansalaisuusjärjestelyn kautta kansalaisuus myönnetään ennalta määrättyjä rahasummia tai sijoituksia vastaan ilman aitoa yhteyttä kyseiseen kolmanteen maahan. Unioni kunnioittaa suvereenien valtioiden oikeutta päättää omista kansalaisuuden myöntämismenettelyistään, mutta viisumivapaita kolmansia maita olisi estettävä käyttämästä viisumivapaata pääsyä unioniin välineenä, jonka avulla houkutellaan sijoituksia kansalaisuutta vastaan. Jotta voidaan estää viisumivapaan unioniin pääsyn hyödyntäminen tähän tarkoitukseen, olisi oltava mahdollista keskeyttää sellaisen kolmannen maan viisumivapaus, joka toteuttaa tällaisia sijoittajien kansalaisuusjärjestelyjä, joiden välityksellä kansalaisuus myönnetään ilman aitoa yhteyttä kyseiseen kolmanteen maahan.
- (7) Jos asetuksen (EU) 2018/1806 liitteessä II mainitun kolmannen maan viisumipolitiikkaa ei ole yhdenmukaistettu unionin viisumipolitiikan kanssa niiden kolmansien maiden luettelon osalta, joiden kansalaisilla on oltava viisumi ylittäessään jäsenvaltioiden ulkorajat, seurauksena voi olla unioniin suuntautuvaa laitonta muuttoliikettä, erityisesti jos kyseinen kolmas maa on maantieteellisesti lähellä unionia. Sen vuoksi keskeyttämismekanismi olisi voitava käynnistää, jos komissio toteaa arvioinnin perusteella riskin siitä, että sellaisten muiden kolmansien maiden kansalaisten kuin kyseisen kolmannen maan kansalaisten lukumäärä kasvaa merkittävästi, jotka saapuvat laillisesti kyseisen kolmannen maan alueelle ja tulevat sitten laittomasti jäsenvaltioiden alueelle.
- (8) Komission olisi arvioitava tapauskohtaisesti kynnysarvot keskeyttämismekanismin käynnistämiseksi tilanteissa, joissa niiden kolmannen maan kansalaisten määrä, joilta on evätty maahanpääsy tai joiden on todettu oleskelevan jäsenvaltion alueella ilman oikeutta siihen, tai kyseisen kolmannen maan kansalaisten tekemien sellaisten turvapaikkahakemusten määrä, joiden hyväksymisaste on alhainen, tai kyseisen kolmannen maan kansalaisiin liittyvien vakavien rikosten määrä kasvaa merkittävästi. Komission olisi erityisesti voitava arvioida, onko jäsenvaltioiden ilmoittamissa tapauksissa tai komission oman analyysin perusteella olemassa erityisiä olosuhteita, jotka olisivat peruste asetuksen (EU) 2018/1806 asiaankuuluvissa säännöksissä mainittuja kynnysarvoja matalampien tai korkeampien kynnysarvojen soveltamiselle. Komission arvioinnissa olisi otettava huomioon esimerkiksi jäsenvaltioiden ulkorajojen laittomien ylitysten, perusteettomien turvapaikkahakemusten tai rikosten määrä suhteessa kyseisten jäsenvaltioiden lukumäärään ja kokoon sekä näiden määrien vaikutus kyseisten jäsenvaltioiden yleiseen muuttoliiketilanteeseen, turvapaikkajärjestelmien toimintaan tai sisäiseen turvallisuuteen sekä toimet, joita kyseinen kolmas maa on toteuttanut tilanteen korjaamiseksi.

- (9) Ilmoittaessaan komissiolle olosuhteista, jotka voivat muodostaa keskeyttämisperusteen, jäsenvaltioiden olisi voitava ottaa huomioon kahta kuukautta pidemmät viiteajanjaksot, jotta ne voivat tunnistaa paitsi asianomaisen tilanteen äkilliset muutokset myös pidemmän aikavälin suuntaukset, joiden vuoksi viisumivapauden keskeyttämismekanismin käyttö voi olla perusteltua.
- (10) Komission olisi aina tarpeelliseksi katsoessaan tai Euroopan parlamentin tai neuvoston pyynnöstä annettava kertomus kaikkien asetuksen (EU) 2018/1806 liitteessä II lueteltujen kolmansien maiden kanssa sovellettavien viisumivapausjärjestelmien järjestelmällisen seurantansa tuloksista. Kertomuksessa olisi keskityttävä niihin kolmansiin maihin, joissa komission analyysin mukaan esiintyy ongelmia, joiden ratkaisematta jääminen voi johtaa keskeyttämismekanismin käynnistämiseen. Komission olisi erityisesti harkittava kertomusten antamista maista, jotka on sisällytetty liitteeseen II hiljattain ilman viisumivapautta koskevaa vuoropuhelua, jos se katsoo tämän tarpeelliseksi ja erityisesti ensimmäisinä vuosina kyseisten maiden viisumivapauden voimaantulon jälkeen.
- (11) Kun päätös kolmannen maan viisumivapauden tilapäisestä keskeyttämisestä on tehty, olisi varattava riittävästi aikaa komission ja kyseisen kolmannen maan väliselle tehostetulle vuoropuhelulle, jonka tarkoituksena on korjata keskeyttämiseen johtaneet olosuhteet. Tätä varten komission täytäntöönpanosäädöksellä päätetyn tilapäisen keskeytyksen keston olisi oltava ensimmäisessä vaiheessa 12 kuukautta, ja sitä olisi voitava jatkaa toisessa vaiheessa delegoidulla säädöksellä 24 lisäkuukaudella. Jos ratkaisua ei löydetä ennen delegoidun säädöksen voimassaoloajan päättymistä ja komissio esittää lainsäädäntöehdotuksen kyseisen kolmannen maan siirtämisestä asetuksen (EU) 2018/1806 liitteestä II liitteeseen I, komission olisi hyväksyttävä delegoitu säädös tilapäisen keskeyttämisen jatkamisesta hyväksytyn ehdotuksen voimaantuloon saakka.
- (12) Komission olisi hyväksyttävä välittömästi sovellettavia täytäntöönpanosäädöksiä, jos keskeyttämismekanismin käynnistämiseen liittyvissä asianmukaisesti perustelluissa erittäin kiireellisissä tapauksissa tarvitaan ripeitä toimia, erityisesti, jotta voidaan estää viisumivapauden väärinkäyttö, joka aiheuttaa laittomasti saapuvien kolmansien maiden kansalaisten joukoittaisen maahantulon jäsenvaltioiden alueelle tai vakavaa vahinkoa jäsenvaltioiden yleiselle järjestykselle tai sisäiselle turvallisuudelle.
- (13) Tilapäinen keskeyttäminen olisi lopetettava aina, jos keskeyttämiseen johtaneet olosuhteet korjataan ennen keskeyttämiskauden päättymistä. Tätä varten komission olisi hyväksyttävä täytäntöönpanosäädös ennen asiaankuuluvassa täytäntöönpanosäädöksessä vahvistetun keskeyttämiskauden päättymistä ja delegoitu säädös ennen asiaankuuluvassa delegoidussa säädöksessä vahvistetun keskeyttämiskauden päättymistä.
- (14) Islannin ja Norjan osalta tällä asetuksella kehitetään niitä Schengenin säännösten määräyksiä, joita tarkoitetaan Euroopan unionin neuvoston sekä Islannin tasavallan ja Norjan kuningaskunnan välisessä sopimuksessa näiden kahden valtion osallistumisesta Schengenin säännösten täytäntöönpanoon, soveltamiseen ja kehittämiseen ja jotka kuuluvat neuvoston päätöksen 1999/437/EY²³ 1 artiklan B kohdassa tarkoitettuun alaan.

²³ Neuvoston päätös 1999/437/EY, tehty 17 päivänä toukokuuta 1999, tietyistä Euroopan unionin neuvoston, Islannin tasavallan ja Norjan kuningaskunnan välillä näiden kahden valtion osallistumisesta

- (15) Sveitsin osalta tällä asetuksella kehitetään niitä Schengenin säännösten määräyksiä, joita tarkoitetaan Euroopan unionin, Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton välisessä sopimuksessa Sveitsin valaliiton osallistumisesta Schengenin säännösten täytäntöönpanoon, soveltamiseen ja kehittämiseen²⁴ ja jotka kuuluvat päätöksen 1999/437/EY 1 artiklan B ja C kohdassa, luettuna yhdessä neuvoston päätöksen 2008/146/EY²⁵ 3 artiklan kanssa, tarkoitettuun alaan.
- (16) Liechtensteinin osalta tällä asetuksella kehitetään niitä Schengenin säännösten määräyksiä, joita tarkoitetaan Euroopan unionin, Euroopan yhteisön, Sveitsin valaliiton ja Liechtensteinin ruhtinaskunnan välisessä pöytäkirjassa Liechtensteinin ruhtinaskunnan liittymisestä Euroopan unionin, Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton väliseen sopimukseen Sveitsin valaliiton osallistumisesta Schengenin säännösten täytäntöönpanoon, soveltamiseen ja kehittämiseen²⁶ ja jotka kuuluvat päätöksen 1999/437/EY 1 artiklan B ja C kohdassa, luettuna yhdessä neuvoston päätöksen 2011/350/EU²⁷ 3 artiklan kanssa, tarkoitettuun alaan.
- (17) Tällä asetuksella kehitetään niitä Schengenin säännösten määräyksiä, joihin Irlanti ei osallistu neuvoston päätöksen 2002/192/EY²⁸ mukaisesti; Irlanti ei sen vuoksi osallistu tämän asetuksen hyväksymiseen, asetus ei sido Irlantia eikä sitä sovelleta Irlantiin.
- (18) Tämä asetus on vuoden 2003 liittymisasiakirjan 3 artiklan 1 kohdassa ja vuoden 2005 liittymisasiakirjan 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu Schengenin säännösten perustuva tai muuten siihen liittyvä säädös,

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Muutetaan asetus (EU) 2018/1806 seuraavasti:

1. Korvataan 8 artikla seuraavasti:

”8 artikla

Keskeyttämismekanismi

1. Poiketen siitä, mitä 4 artiklassa säädetään, liitteessä II mainittujen kolmansien maiden kansalaisten viisumivapaus keskeytetään tilapäisesti asiaankuuluvien ja objektiivisten tietojen perusteella 8 a – 8 f artiklassa säädettyjen edellytysten ja menettelyn mukaisesti.

²⁴ Schengenin säännösten täytäntöönpanoon, soveltamiseen ja kehittämiseen tehdyn sopimuksen yksityiskohtaisista soveltamissäännöistä (EYVL L 176, 10.7.1999, s. 31).

²⁵ EUVL L 53, 27.2.2008, s. 52.

²⁶ Neuvoston päätös 2008/146/EY, tehty 28 päivänä tammikuuta 2008, Euroopan unionin, Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton välisen, Sveitsin valaliiton osallistumista Schengenin säännösten täytäntöönpanoon, soveltamiseen ja kehittämiseen koskevan sopimuksen tekemisestä Euroopan yhteisön puolesta (EUVL L 53, 27.2.2008, s. 1).

²⁷ EUVL L 160, 18.6.2011, s. 21.

²⁸ Neuvoston päätös 2011/350/EU, annettu 7 päivänä maaliskuuta 2011, Liechtensteinin ruhtinaskunnan liittymisestä Euroopan unionin, Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton väliseen sopimukseen, joka koskee Sveitsin valaliiton osallistumista Schengenin säännösten täytäntöönpanoon, soveltamiseen ja kehittämiseen, Euroopan unionin, Euroopan yhteisön, Sveitsin valaliiton ja Liechtensteinin ruhtinaskunnan välillä tehtävän pöytäkirjan tekemisestä Euroopan unionin puolesta, siltä osin kuin kyse on tarkastusten poistamisesta sisärajoilta ja henkilöiden liikkumisesta rajojen yli (EUVL L 160, 18.6.2011, s. 19).

²⁸ Neuvoston päätös 2002/192/EY, tehty 28 päivänä helmikuuta 2002, Irlannin pyynnöstä saada osallistua joihinkin Schengenin säännösten määräyksiin (EYVL L 64, 7.3.2002, s. 20).

Keskeyttämismekanismi voidaan käynnistää jäsenvaltion 8 b artiklan mukaisesti komissiolle antaman ilmoituksen johdosta tai komission 8 c artiklan mukaisesti tekemän oman analyysin perusteella.

2. Jos unionin ja liitteessä II mainitun kolmannen maan väliseen lyhytaikaista oleskelua koskevasta viisumivapaudesta tehtyyn sopimukseen sisältyy määräyksiä erilaisista keskeyttämisperusteista tai -menettelyistä, on sovellettava kyseisiä määräyksiä tämän asetuksen 8 a, 8 e ja 8 f artiklan sijaan.”

2. Lisätään artikkelit seuraavasti:

”8 a artikla

Keskeyttämisperusteet

1. Keskeyttämismekanismi voidaan käynnistää seuraavin perustein:

a) liitteessä II mainitun kolmannen maan kansalaisten, joilta on evätty maahantulo tai joiden todetaan oleskelevan ilman oikeutta jäsenvaltion alueella, lukumäärän merkittävä kasvu;

b) liitteessä II mainitun kolmannen maan kansalaisten tekemien turvapaikkahakemusten, joiden hyväksymisaste on alhainen, lukumäärän merkittävä kasvu;

c) takaisinottoa koskevan yhteistyön väheneminen liitteessä II mainitun kolmannen maan kanssa tai muut takaisinottoa koskevan yhteistyön puuttumista koskevat tapaukset;

d) liitteessä II mainittuun kolmanteen maahan liittyvä jäsenvaltioiden yleiseen järjestykseen tai sisäiseen turvallisuuteen kohdistuva merkittävä riski tai välitön uhka, joka johtuu jommastakummasta seuraavista syistä:

i) kyseisen kolmannen maan kansalaisiin liittyvien vakavien rikosten määrän merkittävä kasvu, joka näytetään toteen toimivaltaisten viranomaisten toimittamin objektiivisin, konkreettisin ja asiaankuuluvuin tiedoin;

ii) hybridiuhkat;

e) se, että liitteessä II mainittu kolmas maa toteuttaa sijoittajien kansalaisuusjärjestelyä, jonka välityksellä kansalaisuus myönnetään ennalta määrättyjä rahasummia tai sijoituksia vastaan ilman aitoa yhteyttä kyseiseen kolmanteen maahan;

f) liitteessä II mainitun kolmannen maan viisumipolitiikan yhdenmukaistamatta jättäminen, erityisesti jos kyseisen kolmannen maan ja unionin maantieteellisen läheisyyden vuoksi on olemassa riski, että sellaisten muiden kolmansien maiden kansalaisten kuin kyseisen kolmannen maan kansalaisten lukumäärässä tapahtuu merkittävä kasvu, jotka saapuvat laittomasti jäsenvaltioiden alueelle oleskeltuaan kyseisen kolmannen maan alueella tai kuljettuaan sen kautta;

g) 1 artiklaan perustuvien, viisumivapauden myöntämisen asianmukaisuuden arviointiin käytettyjen vaatimusten noudattamatta jättäminen niiden kolmansien maiden osalta, joiden kansalaiset on unionin ja kyseisen kolmannen maan kesken käydyin viisumivapautta koskevan vuoropuhelun seurauksena vapautettu viisumipakosta heidän matkustaessaan jäsenvaltioiden alueelle.

2. Sovellettaessa tämän artiklan 1 kohdan a ja b alakohtaa ja d alakohdan i alakohtaa merkittävällä kasvulla tarkoitetaan kasvua, joka ylittää 50 prosentin kynnysarvon, jollei komissio 8 b artiklan 4 kohdan tai 8 c artiklan 2 kohdan mukaisesti katso, että tietyssä tapauksessa sovelletaan pienempää tai suurempaa kasvua.

3. Sovellettaessa tämän artiklan 1 kohdan b alakohtaa alhaisella hyväksymisasteella tarkoitetaan turvapaikkahakemusten hyväksymisastetta, joka on alle 4 prosenttia, jollei

komissio 8 b artiklan 4 kohdan tai 8 c artiklan 2 kohdan mukaisesti katso, että tietyssä tapauksessa sovelletaan korkeampaa hyväksymisastetta.

4. Sovellettaessa 1 kohdan c alakohtaa takaisinottoa koskevan yhteistyön vähenemisellä liitteessä II mainitun kolmannen maan kanssa tarkoitetaan jonkin jäsenvaltion kyseiselle kolmannelle maalle esittämien, kyseisen kolmannen maan omia kansalaisia koskevien tai, jos unionin tai kyseisen jäsenvaltion ja kyseisen kolmannen maan välillä tehdyssä takaisinottosopimuksessa niin määrätään, kyseisen kolmannen maan kautta kulkeneita kolmannen maan kansalaisia koskevien takaisinottopyyntöjen hylkäämisasteen merkittävää kasvua, joka näytetään toteen riittävin tiedoin.

5. Sovellettaessa 1 kohdan c alakohtaa muina takaisinottoa koskevan yhteistyön puuttumista koskevin tapauksina voidaan pitää seuraavia:

- a) takaisinottopyyntöjen hylkääminen tai se, ettei niitä käsitellä ajoissa;
- b) se, ettei matkustusasiakirjoja myönnetä ajoissa takaisinottosopimuksessa asetetuissa määräajoissa tapahtuvaa paluuta varten, tai kieltäytyminen hyväksymästä eurooppalaisia matkustusasiakirjoja, jotka on myönnetty takaisinottosopimuksessa asetettujen määräaikojen umpeuduttua;
- c) liitteessä II mainitun kolmannen maan ja unionin välisen takaisinottosopimuksen irtisanominen tai soveltamisen keskeyttäminen.

8 b artikla

Jäsenvaltioiden ilmoitukset ja niiden tarkastelu

1. Jäsenvaltio voi ilmoittaa komissiolle, jos se kohtaa vähintään kahden kuukauden pituisen jakson aikana, jota verrataan joko edeltävän vuoden samaan ajanjaksoon tai viimeiseen kahteen kuukauteen ennen liitteessä II mainitun kolmannen maan kansalaisia koskevan viisumivapauden täytäntöönpanoa, yhden tai useamman 8 a artiklan 1 kohdan a, b tai c alakohdassa tai d alakohdan i alakohdassa tarkoitetuista keskeyttämisperusteen muodostavista olosuhteista.

2. Tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettuun ilmoitukseen on sisällyttävä perustelut, ja siinä on esitettävä asiaankuuluvat tiedot ja tilastot sekä yksityiskohtainen selvitys alustavista toimenpiteistä, joita kyseinen jäsenvaltio on toteuttanut tilanteen korjaamiseksi. Kyseinen jäsenvaltio voi ilmoituksessaan täsmentää, mistä kyseisen kolmannen maan kansalaisten ryhmistä on määrä antaa 8 e artiklan 1 kohdan mukainen täytäntöönpanosäädös, ja esittää tätä koskevat yksityiskohtaiset perustelut.

3. Komissio tiedottaa tällaisesta ilmoituksesta välittömästi Euroopan parlamentille ja neuvostolle.

4. Komissio tarkastelee tämän artiklan 1 kohdan mukaisesti tehtyjä ilmoituksia ottaen huomioon seuraavat seikat:

- a) se, onko jokin 8 a artiklan 1 kohdan a, b tai c alakohdassa tai d alakohdan i alakohdassa tarkoitettujen perusteen muodostavista olosuhteista olemassa;
- b) niiden jäsenvaltioiden lukumäärä, joihin jokin näistä olosuhteista vaikuttaa;
- c) näiden olosuhteiden kokonaisvaikutus unionin muuttoliiketilanteeseen, sellaisena kuin se ilmenee jäsenvaltioiden toimittamista tiedoista tai komission käytettävissä olevista tiedoista;

d) eurooppalaisen raja- ja merivartioston²⁹, Euroopan unionin turvapaikkaviraston³⁰ tai Euroopan unionin lainvalvontayhteistyöviraston (Europol)³¹ taikka unionin muiden toimielinten, elinten, virastojen tai laitosten tai kansainvälisten järjestöjen laatimat raportit, jos tapauksen olosuhteet sitä edellyttävät;

e) tiedot, jotka kyseinen jäsenvaltio on saattanut ilmoituksessaan antaa mahdollisista 8 e artiklan 1 kohdan mukaisista toimenpiteistä;

f) yleinen järjestys ja sisäinen turvallisuus yleensä, kyseistä jäsenvaltiota kuullen.

5. Komissio ilmoittaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle tarkastelunsa tuloksista.

8 c artikla

Komission suorittama seuranta ja oma analyysi

1. Komissio seuraa säännöllisesti 8 a artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen keskeyttämisperusteiden olemassaoloa.

Komissio seuraa erityisesti niiden kolmansien maiden osalta, jotka on unionin ja kyseisen kolmannen maan kesken käydyn viisumivapautta koskevan vuoropuhelun seurauksena sisällytetty liitteeseen II, noudattavatko ne jatkuvasti 1 artiklaan perustuvia, viisumivapauden myöntämisen asianmukaisuuden arviointiin käytettyjä erityisiä vaatimuksia.

2. Jos komissiolla on asiaa koskevat tiedot, raportit ja tilastot huomioon ottaen konkreettista ja luotettavaa tietoa jonkin 8 a artiklan 1 kohdassa tarkoitetun perusteen olemassaolosta, se ilmoittaa analyysistään Euroopan parlamentille ja neuvostolle ja 8 e ja 8 f artiklaa sovelletaan.

8 d artikla

Kertomukset

1. Komissio antaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen 8 c artiklan 1 kohdan mukaisesti toteutetusta sellaisten kolmansien maiden seurannasta, jotka on unionin ja kyseisen kolmannen maan kesken käydyn viisumivapautta koskevan vuoropuhelun seurauksena sisällytetty liitteeseen II, vähintään kerran vuodessa ja seitsemän vuoden ajan kyseisten kolmansien maiden viisumivapauden voimaantulopäivästä ja sen jälkeen, jos komissio katsoo sen tarpeelliseksi, tai Euroopan parlamentin tai neuvoston pyynnöstä. Kertomuksessa keskitytään kolmansiin maihin, joiden komissio ei enää katso konkreettisten ja luotettavien tietojen perusteella täyttävän tiettyjä 1 artiklaan perustuvia vaatimuksia, joita on käytetty arvioitaessa viisumivapauden myöntämisen asianmukaisuutta.

2. Komissio antaa sen tarpeelliseksi katsoessaan tai Euroopan parlamentin tai neuvoston pyynnöstä kertomuksen myös muista kuin tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista liitteessä II mainituista kolmansista maista.

²⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/1896, annettu 13 päivänä marraskuuta 2019, eurooppalaisesta raja- ja merivartiostosta sekä asetusten (EU) N:o 1052/2013 ja (EU) 2016/1624 kumoamisesta (EUVL L 295, 14.11.2019, s. 1).

³⁰ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/2303, annettu 15 päivänä joulukuuta 2021, Euroopan unionin turvapaikkavirastosta ja asetuksen (EU) N:o 439/2010 kumoamisesta (EUVL L 468, 30.12.2021, s. 1).

³¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/794, annettu 11 päivänä toukokuuta 2016, Euroopan unionin lainvalvontayhteistyövirastosta (Europol) sekä neuvoston päätösten 2009/371/YOS, 2009/934/YOS, 2009/935/YOS, 2009/936/YOS ja 2009/968/YOS korvaamisesta ja kumoamisesta (EUVL L 135, 24.5.2016, s. 53).

8 e artikla

Täytäntöönpanosäädökset

1. Jos komissio päättää 8 b artiklan 4 kohdassa tarkoitetun tarkastelun tai 8 c artiklan 2 kohdassa tarkoitetun analyysin pohjalta ja ottaen huomioon viisumivapauden keskeyttämisen seuraukset unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä kyseisen kolmannen maan välisten yleisten ulkosuhteiden kannalta sekä toimien tiiviissä yhteistyössä kyseisen kolmannen maan kanssa vaihtoehtoisten pitkän aikavälin ratkaisujen löytämiseksi, että toimien toteuttaminen on tarpeen, tai jos jäsenvaltioiden yksinkertainen enemmistö on ilmoittanut komissiolle 8 a artiklan 1 kohdan a, b tai c alakohdassa tai d alakohdan i alakohdassa tarkoitettujen olosuhteiden olemassaolosta, komissio hyväksyy täytäntöönpanosäädöksen kyseisen kolmannen maan kansalaisia koskevan viisumivapauden tilapäisestä keskeyttämisestä 12 kuukaudeksi.

Keskeyttämistä sovelletaan tiettyihin kyseisen kolmannen maan kansalaisten ryhmiin, ja sen yhteydessä viitataan asiaankuuluviin matkustusasiakirjojen tyypeihin ja tarvittaessa lisäкитеereihin. Päätettäessä, mihin ryhmiin keskeyttämistä sovelletaan, komissio sisällyttää säädökseen käytettävissä olevien tietojen perusteella suhteellisuusperiaatetta ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan 21 artiklan mukaista syrjintäkieltoa noudattaen ryhmiä, jotka ovat riittävän suuria keskeyttämiseen johtaneiden olosuhteiden korjaamisen edistämiseksi. Täytäntöönpanosäädöksessä määritetään päivä, jona viisumivapauden keskeyttäminen tulee voimaan.

Komissio hyväksyy ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetun täytäntöönpanosäädöksen yhden kuukauden kuluessa ajankohdasta, jona

- a) se on saanut 8 b artiklassa tarkoitetun ilmoituksen;
- b) se on ilmoittanut Euroopan parlamentille ja neuvostolle 8 c artiklan 2 kohdassa tarkoitetusta analyysistaan;
- c) se on saanut jäsenvaltioiden yksinkertaiselta enemmistöltä ilmoituksen 8 a artiklan 1 kohdan a, b tai c alakohdassa tai d alakohdan i alakohdassa tarkoitettujen perusteiden olemassaolosta.

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetut täytäntöönpanosäädökset hyväksytään 11 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.

2. Asianmukaisesti perustelluissa erittäin kiireellisissä tapauksissa komissio hyväksyy 11 artiklan 4 kohdassa tarkoitettua menettelyä noudattaen välittömästi sovellettavia täytäntöönpanosäädöksiä, joilla keskeytetään tilapäisesti kyseisen kolmannen maan kansalaisia koskeva viisumivapaus 12 kuukauden ajaksi.

3. Komissio aloittaa keskeyttämiskauden aikana kyseisen kolmannen maan kanssa tehostetun vuoropuhelun kyseisten olosuhteiden korjaamiseksi.

4. Jos viisumivapauden tilapäiseen keskeyttämiseen johtaneet olosuhteet korjataan ennen 1 ja 2 kohdan nojalla hyväksytyjen täytäntöönpanosäädösten voimassaoloajan päättymistä, komissio hyväksyy 11 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen täytäntöönpanosäädöksen tilapäisen keskeyttämisen lopettamiseksi.

8 f artikla

Delegoidut säädökset

1. Jos 8 a artiklassa tarkoitettujen perusteiden olemassaolo jatkuu, komissio hyväksyy viimeistään kaksi kuukautta ennen 8 e artiklan 1 kohdassa tarkoitetun 12 kuukauden jakson päättymistä 10 artiklan mukaisesti delegoidun säädöksen, jolla muutetaan liitettä II siten, että kyseisen liitteen soveltaminen keskeytetään tilapäisesti 24 kuukauden ajaksi kyseisen kolmannen maan kaikkien kansalaisten osalta. Tämä muutos tehdään lisäämällä kyseisen kolmannen maan nimen kohdalle alaviite, jossa ilmoitetaan, että kyseistä kolmatta maata koskeva viisumivapaus keskeytetään, ja täsmennetään keskeyttämiskausi. Delegoitu säädös tulee voimaan 8 e artiklan 1 kohdassa tarkoitetun täytäntöönpanosäädöksen voimassaolon päättymispäivästä.

2. Keskeyttämiskauden aikana kyseisen kolmannen maan kansalaisilla on oltava viisumi jäsenvaltioiden ulkorajoja ylittäessään, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 6 artiklan soveltamista.

3. Jäsenvaltion, joka 6 artiklan mukaisesti säätää uusista poikkeuksista viisumipakkoon sellaisille kolmansien maiden kansalaisille, joita koskee viisumivapauden keskeyttämisestä annettu säädös, on ilmoitettava kyseiset toimenpiteet 12 artiklan mukaisesti.

4. Komissio antaa ennen tämän artiklan 1 kohdan nojalla hyväksytyn delegoidun säädöksen voimassaoloajan päättymistä kertomuksen Euroopan parlamentille ja neuvostolle.

Kertomukseen voidaan liittää säädösehdotus tämän asetuksen muuttamisesta kyseistä kolmatta maata koskevan viittauksen siirtämiseksi liitteestä II liitteeseen I. Tässä tapauksessa komissio hyväksyy 10 artiklan mukaisesti uuden delegoidun säädöksen, jolla muutetaan liitettä II siten, että viisumivapauden keskeyttämiskautta jatketaan tämän artiklan 1 kohdan nojalla hyväksytyn delegoidun säädöksen voimassaoloajan päättymisestä sen muutoksen voimaantuloon, jolla kyseinen kolmas maa siirretään liitteeseen I. Alaviitettä muutetaan vastaavasti.

5. Jos viisumivapauden tilapäiseen keskeyttämiseen johtaneet olosuhteet korjataan ennen tämän artiklan 1 ja 4 kohdan nojalla hyväksyttyjen delegoitujen säädösten voimassaoloajan päättymistä, komissio hyväksyy 10 artiklan mukaisesti delegoidun säädöksen liitteen II muuttamisesta tilapäisen keskeyttämisen lopettamiseksi.”

4. Muutetaan 10 artikla seuraavasti:

- a) korvataan 3 kohdassa ilmaisu ”8 artiklan 6 kohdan b alakohdassa” ilmaisulla ”8 f artiklassa”;
- b) korvataan 4 kohdassa ilmaisu ”8 artiklan 6 kohdan b alakohdassa” ilmaisulla ”8 f artiklassa”;
- c) korvataan 8 kohdassa ilmaisu ”8 artiklan 6 kohdan b alakohdan” ilmaisulla ”8 f artiklan”.

5. Lisätään 11 artiklaan 4 kohta seuraavasti:

”4. Kun viitataan tähän kohtaan, sovelletaan asetuksen (EU) N:o 182/2011 8 artiklaa yhdessä sen 5 artiklan kanssa.”

2 artikla

Tämä asetus tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan jäsenvaltioissa perussopimusten mukaisesti.

Tehty Brysselissä

Euroopan parlamentin puolesta
Puhemies

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja